

Naslov: Koliko para toliko zdravlja

3234

Koliko para toliko zdravlja

Prihodi RFZO u 2015. iznosili su 1,721 milijardu evra, što je za 375,8 miliona evra ili 17,9 odsto niže nego 2008. godine

Pacijenti državnog zdravstvenog sistema koji su nezadovoljni nivoom usluga, utemeljenje za svoje mišljenje naći će u čistoj ekonomiji. Možda bolje rečeno u onoj narodnoj poslovice „koliko para toliko muzike“. Jer, analiza prihoda i rashoda Fonda za zdravstveno osiguranje (RFZO) koju su uradili saradnici Ekonomskog instituta Ivan Nikolić i Ljiljana Pejin Stokić, pokazuje da su prihodi, a samim tim i rashodi Fonda, značajno smanjeni u poslednjih sedam godina.

Ukupni prihodi i primanja RFZO u 2015. iznosili su 1,721 milijardu evra, što je za 375,8 miliona evra ili 17,9 odsto manje nego 2008. godine. Ukoliko se uzme u obzir i indeks potrošačkih cena, već treću godinu zaredom primetan je realan međugodišnji pad prihoda i primanja RFZO, koji se iz godine u godinu dodatno produbljuje.

U odnosu na pretkriznu 2008. godinu realizovani doprinosi manji su skoro za trećinu, tačnije 29,6 odsto, dok su rashodi RFZO-a realno smanjeni za više od jedne petine – 21,7 odsto.

– Ključno pitanje za donošenje odluka o finansiranju zdravstvene zaštite u Srbiji je kako unaprediti zdravlje stanovnika sa manjim obimom raspoloživih sredstava. Višegodišnji pad rashoda za zdravstvo odražava se na smanjenje kvaliteta zdravstvenih usluga, kroz zaostajanje u uvođenju novih tehnologija i terapija do odlaganja redovnog održavanja medicinske opreme i potrebnih rekonstrukcija zdravstvenih ustanova. Srbija se već duži niz godina nalazi na vrhu liste po visini stopa smrtnosti za maligna oboljenja, a pri kraju liste po dužini očekivanog trajanja života. Neophodne su suštinske promene u načinu finansiranja zdravstvene zaštite i definisanju obima i kvaliteta dostupnih usluga. To što se RFZO ne finansira iz budžeta samo zavarava i muti sliku u odnosu na PIO gde je problem transparentniji. RFZO je po definiciji u ravnoteži, jer plaća samo onoliko koliko ima. Međutim, u suštini su i jedan i drugi fond deo istog problema. Kontrola rashoda RFZO je bitna, ali ne može biti jedino rešenje. Izlazna strategija i za jedan i za drugi fond je povezana i sa drugim elementima celovite, sistemske reforme koja još uvek nije otpočela i ne vredi ih posmatrati izolovano, navode autori Nikolić i Pejin-Stokić.

Prema podacima Svetske banke za 2013. godinu Srbija je u grupi zemalja sa najnižim rashodima za zdravstvo po glavi stanovnika, od 475 dolara. Izdvajanja u Sloveniji su iznosila 2.000 dolara, u Hrvatskoj 982 dolara, a raspon u razvijenim zemljama se kreće od 4.500 do 5.000 dolara – najveća izdvajanja je imala Norveška sa 9.715 dolara po glavi stanovnika.

– Pozitivna veza između visine izdvajanja i efekata na zdravstveno stanje stanovništva je dokazana, kao što je utvrđen i pozitivni efekat koje poboljšanje zdravlja stanovnika ima na ekonomski rast – navode autori.

Srbija je u periodu krize smanjila rashode za zdravstvenu zaštitu, ali se pad rashoda nije zaustavio posle 2013. godine već je nastavljen do kraja 2015. godine. U periodu od 2005. do 2008. rashodi RFZO rasli su po prosečnoj godišnjoj stopi od 7,3 odsto, dok je u periodu od 2009. do 2015. došlo do pada rashoda, a

Naslov: Koliko para toliko zdravlja

784

prosečno godišnje smanjenje je iznosilo 4,6 odsto. Na kraju kriznog perioda 2012. godine došlo je do promene trenda pada rashoda, i ostvaren je mali rast rashoda, u odnosu na prethodnu godinu, od 0,6 odsto i rast obima doprinosa od 0,8 odsto.

Za razliku od zemalja koje su u periodu krize povećale stope obaveznih doprinosa za zdravstveno osiguranje Srbija je sredinom 2014. godine smanjila stope za dva odsto, da bi povećala stopu doprinosa za penzijsko osiguranje. Mere kojim su smanjene plate u javnom sektoru i smanjenje penzija dodatno su uticale na pad rashoda RFZO-a u 2014. i 2015. godini. Doprinosi za zdravstveno osiguranje ostvarili su najveći pad u ove dve godine, a ujedno je njihovo učešće u ukupnim prihodima dostiglo istorijski minimum od 63,3 odsto u 2015. godini.